

Ngày Giỗ Đầu

Thanh Vân

Hôm nay là ngày giỗ đầu của Ba. Trong căn nhà vắng lặng chỉ còn con, hình Ba và hình anh con. Thế này là suốt đời con không bao giờ gặp được Ba nữa. Ngày Ba đi, con chưa đầy một tuổi, ngày Ba về con và gia đình vội vã xuống tàu rời bỏ quê hương. Hôm nay là ngày giỗ đầu của Ba và cũng vừa qua cái giỗ thứ sáu của anh con đã gục ngã trong trại học tập sau năm năm được cải tạo tư tưởng, cái tư tưởng mà Ba đã lia bỏ chị em con để vài chục năm sau đem về cải tạo anh con.

Ba ơi, có phải chết là hết không? Sao con sống mà tâm hồn nhiều đau xót? Ngày Ba đi, chỉ có chị con và anh con là lớn nên thương nhớ Ba, con còn quá nhỏ nên nào ý thức được gì? Nhưng con đã lớn lên trong huyền thoại của chị và anh con kể về Ba, con đã yêu thương kính phục Ba qua lời anh chị và ông nội cùng các cô. Ngày mẹ đem các con về Huế, sau một thời gian chống chọi với cuộc sống để nuôi ba đứa con thơ, Mẹ đã kết duyên với một sĩ quan cao cấp của Quân Đội Cộng Hòa. Chúng con đã bắt đầu xa lánh Mẹ từ đó và nhất định sẽ không bao giờ gọi người nào là cha ngoài Ba yêu quý của các con. Đó là những ngày chị em con chỉ gặp Bố dượng và Mẹ vào buổi tối, suốt ngày chúng con quanh quẩn bên ông nội để tìm hình ảnh và nghe ông kể chuyện của Ba.

Trước sự chống đối tiêu cực của chúng con, Mẹ đã quyết định gửi chúng con vào nội trú trong một trường do các Mẹ người Pháp điều khiển, một trường thật đạo đức, thật mặc nhưng vì ghét Mẹ con, chị em con đã xem như nhà tù. Các Mẹ dạy chúng con rất hiền, rất hiểu biết và đã lấy tình thương để cảm hóa dần chúng con. Chị

em con đã sống ở Couvent Dalat những ngày thật êm đềm nhưng xen lẫn buồn vui.

Con đã tìm được tình thương yêu trong cách đối xử của các Mẹ nhưng đêm về con lại nhớ Ba và chỉ mong gặp ba, yêu thương Ba và được Ba ôm vào lòng như những đứa trẻ bình thường khác.

Vì thương yêu Ba nên anh con chỉ mong học xong tú tài là đi lính và thoát ly Mẹ con và ông bố dượng. Ra trường anh con chọn những đơn vị nguy hiểm

nhất để thách đố Mẹ. Chị con thì rời Couvent cũng vội vã lấy chồng ngay để khởi sống một ngày nào với Mẹ. Con cũng vậy, con sống không tuổi thơ, không mơ mộng vì tất cả lòng con đã gửi theo người cha yêu dấu. Ba ơi, bắt chước chị, con đã lấy chồng khi chưa hiểu tình yêu là gì, tất cả chỉ mong thoát ly, mong không thêm một ngày ân nghĩa với người mà con xem không thể nào bằng Ba, không hiểu được tình yêu của Quê Hương, không dám hy sinh cho đại nghĩa.

Ba ơi, vậy hôm nay giỗ đầu Ba, con thương hay ghét Ba đây? Ba về thì con đi, anh con kẹt lại, chị con tình nguyện ở lại gặp Ba cho bỏ lòng thương nhớ. Con đi vì hoàn cảnh gia đình nhưng lòng con vẫn mong ước gặp Ba và chỉ mong sống với Ba như những đứa trẻ có cha khác.

Nhưng Ba về đã đem gì lại được cho gia đình ta? Anh con đi cải tạo và bỏ mình sau năm năm nhục nhằn đói khổ, chị con có nhờ Ba giúp anh thì Ba nói người ta sao mình vậy! Chỉ khổ cho các cháu con anh con đã sống những ngày đói rách vì ông nội muốn cho cha chúng nó "giống người khác". Trong bức thư cuối cùng anh con viết cho con, anh viết như người

loạn trí vì bị ám ảnh bởi cái đói. Anh đã thiếu thuốc chữa bệnh và nhất là đói trong khi Ba chỉ cảm sơ cũng nằm nhà thương Thống Nhất bốn năm tháng liền.

Ba về, cô con, người đã thay Ba phụng dưỡng ông nội cho đến ngày ông chết, đã mất việc làm và cả nhà cô đã ngất xỉu vì ăn củ sắn thay cơm. Ba về thì chị con ăn rau lang nấu với bột mì để cả nhà bị ghê lở. Tất cả chỉ cứu vãn được khi con có phép gửi quà về.

Ba về thì bố dượng con, người đã thay Ba nuôi dưỡng chúng con nên người sau khi Ba đi bỏ chúng con lại cho Mẹ với hai bàn tay trắng cũng đã bỏ xác vì đói và bệnh ở Hà Nam Ninh chỉ một năm sau ngày anh con mất.

Ba ơi, trong mười năm Ba về Ba đã làm gì cho gia đình mình? Ngày Ba chết, nếu không có thùng quà con gửi cho chị con lo cho Ba thì với hai ngàn đồng Đảng thưởng cho ba, Ba được cái chi? Dù sao Ba cũng có mộ phần, có vòng hoa phúng điếu và được nằm gần ông bà nội, còn anh con và bố dượng con chết vùi thây trong chiếu rách chôn ở góc rừng.

Hôm nay giỗ đầu Ba, lòng con đã tỉnh chưa? Hình anh và Ba đang nhìn con. Trong hư vô, Ba có thấy rằng cuộc đời của chị em con đã vì cái chủ nghĩa của Ba mà tan nát? Mặc dù đã tự nguyện rằng chỉ biết yêu thương Ba chứ không có quyền phán xét sao lòng con vẫn buồn tủi quá nhiều. Ngày giỗ đầu Ba, người mà suốt đời con tôn thờ, sao con không khóc được một giọt nước mắt tiếc thương? Con nhớ trong thư Ba viết cho con "Yêu thương Ba, con không được phản bội Quê Hương, dù trong tư tưởng". Ba ơi, con đâu còn có Quê Hương nữa mà phản bội. Trong hư không Ba đã gặp anh con, bố

dượng con và ông nội, chắc Ba đã hiểu ai đã phản bội Quê Hương ? Quê Hương con còn đó nhưng đã nhuộm màu đỏ, thành phố con ở còn đó nhưng đã tan nát và mất tên. Vòng tay con nhỏ quá đâu kéo được cả gia đình mình kẹt lại rời khỏi Quê Hương, giờ đã thành ngục tù, giờ đã thành phạm trường để đưa dân người dân trở về cát bụi. Con vẫn là con của ba, của người cha mà con đã tưởng tượng, đã ấp ủ trong tim từ ngày thơ ấu, nhưng con cũng là người Việt Nam vô tổ quốc đang hướng về Quê Hương ngục tù mà xót xa hờn oán.

Riêng con thì:

*"Sans amour et sans haine
Mon coeur tant de peine!"*

Vi Ba nên con không yêu thương, không hận thù, nhưng sao lòng con đầy buồn tủi. Nén hương đã tàn, nhìn hình Ba con mơ hồ như trông thấy giọt lệ. Thật không Ba, hay chỉ là ảo ảnh, người Mắc Xít đầu để yếu lòng ? Sao mắt con cay và môi con mặn đắng ? Phải rồi, giọt lệ đã từ mắt con chứ Ba vẫn cười. Ba ơi, con đang khóc cho tuổi thơ và cuộc đời của con, con đang khóc cho các đứa con mồ côi của anh con giờ chỉ còn sống nhờ vào đồng tiền cộp nhặt của con gửi về, con đang khóc cho cuộc đời của chị con đã vì Ba mà suốt đời không tìm thấy hạnh phúc. Trong hư vô con mong Ba hiểu và thông cảm nỗi lòng của chị em con. Ba đã chứng kiến cái chết nhục nhằn của

anh con và bố dượng con, Ba cũng đã chứng kiến cảnh chị con, người nữ sinh viên xinh đẹp ngày xưa, người được

mệnh danh là "L'ange Bleue" của trường Đại Học Văn Khoa Saigon, người nữ hiệu trưởng trẻ nhất của trường Nữ trung học Đồng Khánh Huế xiu lên xiu xuống vì say thuốc ngủ. Chị đã nhịn ăn để mua

thuốc ngủ vì chị viết cho con "Chị không muốn thức chứ không phải chị thèm ngủ!".

Ba ơi, mười năm Ba về, trước khi nhắm mắt, Ba có nhớ chút gì về con không ? Ba có mơ con ở lại cho tròn bức tranh xã hội chủ nghĩa của Ba không ?

Hương đã tàn nhưng mùi thơm còn thoang thoảng, chén nước trà con cúng Ba nhân Ngày Giỗ Đầu, con thay Ba uống vào như uống cho vui bớt đắng cay, cho cát bụi con mong Ba về lại cát bụi và cho con can đảm sống để hoàn thành trách nhiệm với gia đình ở đây cũng như còn lại ở Quê Hương.

Mong rằng trong hư vô Ba đã tìm thấy chân lý và mỗi năm vào ngày Giỗ Ba, con sẽ không còn cay đắng uống nước mắt với trà cúng Ba, con sẽ được cúng Ba và anh con trong một ngày như ngày cha con mình họp mặt trong sự cảm thông và yêu thương của một gia đình hạnh phúc.

Thanh Vân